

Böröcz Zsófi vagyok, a Bogyiszlói Hagyományőrző Egyesület tagja.

A családkban több, a falu által is elismert táncos volt. Az első az üknagymamám testvére, Szente Béniné Bárdos Zsófi nénasszony, aki szerepel az első bogyiszlói gyűjtésen is, és a családk női ága róla kapta a Zsófi nevet, amely negyedik generáció óta fennáll.

A másik jó táncos a nagymamám, Gárpár Gyözőné Görbe Zsófi. Szerencsére ő a mai napig köztünk van, és sok segítséget ad a tánctanításhoz és szép énekhangjával sok szép népdalt örökít tovább. Tőle gyűjtött Pesovár Zsófia is. Mindig azt mondja, ha most lenne fiatal, akkor élethivatásának választaná a táncot. Erre azonban hetven évvel ezelőtt nem volt lehetőség.

Testvérével, Görbe Ferencsel tudtak igazán jól táncolni, aki szintén nagyon jó kedélyű tánc- és nótaszerető ember volt. Az öregek azt mondták róluk, hogy úgy táncolnak, mint az óra. Nagyon harmonikusan táncoltak együtt, főként a friss csárdásban mutatkozott meg a legszebben, melyet nagyon méltóságteljesen aprózva táncoltak. Mindketten szerettek minden alkalmat megragadva táncolni és énekelni.

A nagymama kicsi koromban nagyon sokat vigyázott rám, míg az édesanyám dolgozott. Ilyenkor nagyon sok népi gyerekjátékot és népdalt tanított nekem. Ezeket felgyűjtöttem szakdolgozatomban is. Mivel Bogyiszlón nagy lakodalmak voltak, már apró gyermekként minden alkalommal vitt magával a nagymamám. Így sokszor láthattam az idősebb generációt is táncolni.

Első táncos élményem egy lakodalomhoz kötődik, ahol emlékeim szerint állok a zenekar előtt és egyedül táncolok. A zenekar csak nekem muzsikált. A prímás nem más volt, mint Orsós Kiss János, aki mindig nagy szeretettel zenélt a kicsi gyerekeknek. A nagymamám szerint ekkor három éves lehettem.

Minden táncos alkalommal a nagymama tanított táncolni, illetve lestem a többi felnőttet, és próbáltam őket utánozni. A későbbiek során Steinerné Eszterbauer Éva és Szabadi Mihály voltak a mestereim Bogyiszlón.

A népzene napjaink része volt ugyanis az akkori zenekar Orsós Kiss János vezetésével szinte minden családi ünnepségen részt vett. Jöttek köszönteni karácsonykor, újévkor, névnapok és disznótorok alkalmával is rendszeresen megfordultak nagyapáméknál.

A tanulás során minden idős ember a zenére táncolást tartotta legfontosabbnak, és kicsi gyerekként is erre igyekeztek rászorítani minket gyerekeket. Sokszor mondták: Ne ugrálgatok, mint a bakkecske! Figyeljete a taktusra! Csárdás tanulásakor a térdek rugózását igyekezzetek előtérbe helyezni.

Sokat láttam táncolni, és sokat tanultam is Kiss Bogdán Ferencnél, Maris nénitől, aki a néhai Kiss Bogdán Ferenc híres primás felesége volt. Ő a nagymamám mellett lakott, és idős korában is sokat mesélt, és javította a táncomat. Minkét bogyiszlói filmen táncol.

Aki jó táncos volt az ismerőseim között, az általában jó dolgos is volt. A nagymamám is rengeteget dolgozott világ életében, és a mai napig, pedig közel van a nyolcvanhoz, piacra jár, és állatokat nevel.

Gyermekkoromban a nagymama vitt el a táncgyesület gyermekcsoportjába, ekkor hat éves voltam. Mivel eléggé visszahúzódo gyerek voltam, ekkor még nem vált nyilvánvalóvá, hogy jó táncos leszek, sőt az sem, hogy hosszabb időt töltök el majd a csoportban. A számomra kiosztott feladatokat mindig pontosan elvégeztem, de nem akartam szóló szerepeket kapni egyáltalán. Steinerné Eszterbauer Éva Szabadi Mihály tanítványaként került Bogyiszlóra táncot tanítani, a szekszárdi Bartina Táncgyűttesből. Tőle kaptam az első „szóló” szerepeimet, amiért abban az időben nem voltam túl hálás, inkább szerettem volna a többiekkel a sorban táncolni. Nem akartam a sort sem vezetni, mert mindig azt gondoltam azért állítanak előre, mert magas vagyok. Ezt azóta is gyakran felemlégeti, ha találkozunk.

A táncos pályámat a nagymamám támogatta egyedül. Ő varratta meg az első rend bogyiszlói ruhámat is, nagyon fontosnak tartotta, hogy az egyik legszebb legyen. A kázmért Bukarestből, a rávaló díszeket az akkori Csehszlovákiából hozatta. A szüleim, és a nagyapám családja sem tartotta sokra a táncsal való foglalatosságot, nem is igazán vettek részt a fellépéseimen sem. Tehát nem volt igazán negatív előítélet a táncolással kapcsolatban, de számottevő dicséret sem ért. A szüleim a tanulást helyezték előtérbe, az iskolai munkát.

Mivel a tánc, a tánctanítás a hivatásom lett, a mai napig tudok újat tanulni. Persze a saját falum táncát igyekeztem a legmagasabb szinten elsajátítani. Véleményem szerint azonban mindig lehet újat tanulni. A faluban a mai napig elismerik a táncos tudásomat. Ami számomra értékmérő, az, hogy a ma még élő idős emberek a fellépések után odajönnek

hozzám, és mondják, hogy kinek melyik figuráját látták a lábamon és ez mennyire szép volt. Természetesen adnak instrukciókat, melyeket én nagy örömmel fogadok, mert tanulni mindig lehet.

Igyekszem a falu viseletét is minél sokrétűbben összegyűjteni. Nagy büszkeséggel tölt el, amikor az idős emberek ajándékoznak nekem régi, számukra értékes ruhadarabokat, mert azt mondják, hogy nálam biztos jó helyen lesz, mert meg tudom becsülni őket.

A testi adottságaim nem a legkedvezőbbek, ugyanis elég magas vagyok nő létemre, és ez behatárolta a táncos párjaimat. Azonban nagy szerencsém volt, több magas kitűnő táncos férfival táncolhattam Bogyiszlón. Lénárt Bálint volt az első párom, majd az ő elköltözése után Németh Jánossal és Frank Gyulával táncolhattam.

A táncban nagy szerepe van mind a vidám kedélynek, mind az észbeli képességeknek. Tapasztalataim alapján mindkettő meghatározza a jó táncost.

A párom megtalálásában nem volt szerepe a táncnak. Az nyilván fontos volt, hogy a férjem tudjon táncolni. A lakodalmam Bogyiszlón az egyik utolsó volt, amit még a régi szokásrend szerint tartottak. A lakodalomban az összes táncos barátom ott volt, amely meghatározta az egész eseményt. A férjem vidéki sváb gyerekként került a családukba, de ez nem hozott változást a tánchoz való viszonyomhoz.

Bogyiszlón van táncsoport, és hat éves korom óta tagja vagyok, habár már nem élek otthon, de igyekszem hazajárni, illetve a fellépéseken részt venni.

A Bogyiszlói Hagyományőrző Együttessel Európa szinte minden országában járhattam. A csoporttal többszörös aranymínősítést szereztünk, számos fesztivál díjat hoztunk haza. A nagy együttesben tanulhattam Streer Tamásné Horváth Máriától, aki egy életre szóló tánctudással, emberséggel és csoportvezetési ismeretekkel ajándékozott meg.

Mindig igyekeztem az idősebb táncosok instrukcióinak megfelelően táncolni, a megismert figurákból igyekeztem felépíteni a saját rendszeremet.

A jó táncos úgy építi fel a táncát, mint a kőműves a házat. Mindig az alapoktól, az egyszerűbb figuráktól halad a bonyolultabbak felé. A táncosnak kell bizonyos kondícióval

rendelkezni, a táncban, hogy ne fáradjon el gyorsan. Mindenképpen szükséges a zenéhez való alkalmazkodás.

A jó táncos férfinak határozottnak kell lenni, hogy tudja vezetni a párját. Nem jó olyan férfival táncolni, aki nem irányít táncolás közben, és a nő nem tudja, hogy mit akar pontosan. A nőnek pedig alkalmazkodni kell a férfihez, bizonyos fokon itt is ki kell szolgálni a férfit, azért nem jó olyan férfival táncolni, aki határozatlan, mert így a nőt is bizonytalanságban tartja. A férfi táncában mindig fontos a határozottság, a karakteresség és az erő. Legyenek saját figurái, és kialakult stílusa. Jó kedélyével, lendületével a nőt is jó kedvre tudja deríteni. Ilyen kedves táncos párom volt Németh János, aki korai halálával nagy űrt hagyott maga után.

A nők is táncolhatnak virtuózan, de bizonyos táncoknál – lassú csárdás – maradjon meg a finomságuk, nőiességük. A páros táncnál mindig fontos a férfi és a nő közötti összhang. A nő érezze magát biztonságban a férfival és közben legyen egy bizonyos plusz összhang kettőjük között.

A jó zenész a táncos lába alá játszik. Folyamatos kontaktusban van a táncossal, figyeli a mozdulatait, ez alapján fokozza a tempót vagy veszi vissza, ha szükséges. Természetesen ismeri a táncokhoz való dallamokat. Bogyiszlón ilyen prímás volt Orsós Kiss János.

Több dialektus táncát is ismerem, táncolom is. Azonban szívemnek mindig a bogyiszlói anyag lesz a legkedvesebb, mert ez a sajátom, ide fűznek a gyökereim, innen indultam és rengeteg emocionális élmény kötődik hozzá. Természetesen változott a táncom. Az idő múlásával letisztultabb, nyugodtabb lett, kiforrottabbak a figurák.

Az embereknek ma egyre kevesebb alkalmuk és idejük van táncolni. Pedig a táncnak fontos közösség építő ereje van, és a sok felgyülemlett stresszt, feszültséget is segíthet levezetni.

Szeretném, ha az emberek tovább éltetnék, és örökítenék a néptáncot, mivel egy nemzet addig marad fenn, amíg a hagyományait ápolja, és ismeri a gyökereit. Ezt tekintem szívügyemnek, mint táncpedagógus, hogy a felnövekvő nemzedék is ismerhesse az ősök kultúráját, táncait.

Mivel a tánctanítás a hivatásom, napi kapcsolatban vagyok a tánccal. A tánc életem szerves része, mivel olyan pályán dolgozhatok általa, ami számomra mindig is a legkedvesebb és legfontosabb lesz.

2008. március